

Spørsmål 170 (2020) fra Tanja Vatnås (FRP): Spørsmål til sak 41/20 til møte i hovedutvalg for helse, sosial og omsorg - Nøkkeltall for helse, sosial og omsorg til august 2020

Til:	Rådmannen	Dato:	05.10.2020
Fra:	Tanja Vatnås (FRP)	Saksnr:	19/00066-187
		Deres ref:	

Jeg viser til sak 0041/20 nøkkeltall for helse, sosial og omsorg som skal til behandling i hovedutvalg for helse, sosial og omsorg sitt oktobermøte og vil tillate meg å komme med noen kommentarer og ytterligere spørsmål som det forventes at rådmannen besvarer i møtet i oktober.

Jeg har over noe tid blitt kontaktet av mennesker som forteller om svært høye utbetalinger i sosialhjelp til enkelte innbyggere i kommunen. På bakgrunn av dette har jeg etterlyst nøkkeltall og nå foreligger de. Jeg hadde forventet at høyeste utbetaling til en person ville være høy, men ble sjokkert da jeg så beløp opp mot 170.000 utbetalt på en måned til en sosialhjelpsmottaker. Jeg undrer meg på hvordan dette i det hele tatt er mulig.

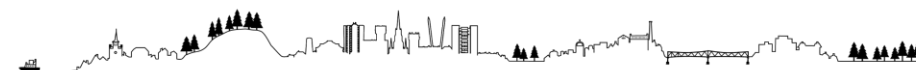
Spørsmål:

1. Det er i Drammen sosialhjelpsmottakere over 67 år med økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde. Hva kommer det av at disse mottakerne ikke har alderspensjon som sin hovedinntekt? Dersom disse mottakerne ikke har rettigheter til alderspensjon fra folketrygden vil da sosialhjelp i praksis bli en livslang ytelse?
2. Det fremstår som store sprik i utbetalingene. Ser vi på juni måned varierer utbetalingene fra 52 kroner til hele 167.838,- utbetalt til en person. Hittil i år har høyeste utbetaling til en mottaker variert mellom 60.000 kroner og 167.838 kroner på en måned. Dette er tall som fremstår helt hinsides når vi snakker om økonomisk sosialhjelp. Kan rådmannen gjøre rede for hvordan vi kan komme opp i slike beløp og hvor mange mottakere som mottar stønader i denne størrelsesorden.
3. Det er hittil i år jevnt rundt 700 mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt. Kan rådmannen gjøre rede for hvor mange av disse som er langvarige mottakere og hvorfor disse ikke fanges opp av andre ordninger?
4. Hva gjøres i dag for å bidra til at flere blir selvforsørgende?

Svar

1. I Drammen var det i august 2020, 5 mottakere over 67 år med sosialhjelp som hovedinntektskilde. Dette er innvandrere med kort botid som ikke har opparbeidet rettigheter til alderspensjon gjennom Folketrygden. Disse kom til Norge på grunn av familiegjenforening og fikk oppholdstillatelse fordi de hadde en som garanterte at de ville bli forsørget.

Styring og eierskap

Politisk sekretariat
Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse
Engene 1
3015 DRAMMEN

Telefon +47 32040000
kommunepost@drammen.kommune.no
www.drammen.kommune.no

Ved fylte 67 år hadde de tidligere krav på supplerende stønad. 1.1.2016 ble det endringer hvor de lengre ikke hadde rett til supplerende stønad. Det er stor sannsynlighet for at disse vil motta sosialhjelp livet ut, dersom det for eksempel ikke gjøres endringer i folketrygden.

- NAV Drammen følger statens veiledende satser for sosialhjelp. Livsoppholdssatsen per måned for en enslig person i Drammen kommune er på kr 6.250, for ektepar 10.450. For barn mellom 0-18 år varierer satsen pr barn fra kr 2.415 til kr. 4.100 avhengig av alder på barnet. I familier med flere enn 3 barn, reduseres satsen pr barn med 20 % ut i fra forventet stordriftsfordel. Den gjennomsnittlige utbetalingen pr bruker i løpet av de 8 første månedene i 2020 er på kr 12.576.

I perioden 1.1 til 1.9 2020 har hver mottaker i gjennomsnitt fått innvilget sosialhjelp i 5,41 av månedene (mottakere over 30 år), og 4,35 måneder (mottakere under 30 år). En innbygger som mottar sosialhjelp, kan motta ytelser i noen måneder, for så å være selvhjulpent eller motta minimalt med supplerende i en periode fordi vedkommende husstand har andre midlertidige inntektskilder.

I noen tilfeller kan enkeltutbetalinger, av ulike årsaker, avvike betydelig fra satsene.

Et eksempel kan være at en mottaker (eventuelt med familie) kan søke om sosialhjelp i 3 måneder. Ut i fra en beregning kan han/hun motta fullt livsopphold i to måneder, for så å være nærmest økonomisk selvhjulpent den tredje måneden beregnet ut i fra livsoppholdsnormen. I disse tilfellene kan det fremgå at enkelte brukere mottar minimale beløp. Beløpet må sees i en helhet, og ikke en enkelt utbetaling i løpet av en måned.

Det samme gjelder store utbetalingsbeløp som en mottaker (eventuelt med familie med barn under 18 år) kan motta i en enkelt måned. Det kan være en stor sum som er livsopphold, boutgifter, strøm og kommunale avgifter for 3 måneder, men som er utbetalt samlet i en måned. Det kan være innfrielse av depositumsgaranti/kommunal garanti til en utleier, store husleierestanser som NAV velger å innfri for at innbygger ikke skal bli bostedsløs, eller tannlegeutgifter hvor det er omfattende helseskader.

To av de største utbetalingene pr enkeltmåned i 2020, er klagesaker hvor innbygger har fremsatt klage til Fylkesmann hvor det hevdes at NAV ikke skal ta refusjon i statlige utbetalinger. Dette kan være saker hvor bruker for eksempel har søkt uføretrygd, er enslig forsørger eller har andre statlige ytelser, men som har mottatt sosialhjelp i påvente av behandling av den statlige ytelsen. Når den statlige ytelsen innvilges, kan nav-kontoret ta refusjon i utbetaling for det bruker har mottatt i sosialhjelp. I de aller fleste tilfeller er slik refusjon berettiget, men i disse to enkeltsakene som har medført høye enkeltutbetalinger, har mottaker fått medhold av Fylkesmann i at nav-kontoret ikke skal kreve refusjon til kommunen.

- Sosialhjelpsmottakere som har mottatt stønad i seks måneder eller lenger regnes som langtidsmottakere. Med utgangspunkt i KOSTRA tall for 2019 var det totalt 1275 av i alt 3107 sosialhjelpsmottakere som hadde sosialhjelp som sin hovedinntektskilde (tall for de tre tidligere kommunene samlet sett). 660 av disse 1275 hadde sosialhjelp i 6 måneder eller lenger (var langtidsmottakere).

Sosialhjelp skal alltid være siste mulighet når alle andre løsninger er forsøkt. NAV setter alltid krav til at bruker har søkt andre mulig ytelser før sosialhjelp vurderes.

NAV Drammen har gode erfaringer med å avklare langtidsmottakere av sosialhjelp, hvor det er helsemessige utfordringer som ikke er dokumentert.

4. All forskning viser at veien ut av lavinntekt er gjennom å komme i arbeid, og at dette i størst mulig grad påvirker mulighet for økte inntekter og at den enkelte blir økonomisk selvhjulpen.

Alle brukere i Drammen som søker om sosialhjelp skal ha en individuell vurdering med et § 14 a vedtak etter NAV-loven, som skal være retningsgivende for videre oppfølgingsløp. De brukerne som mottar sosialhjelp, og som er i stand til å utføre aktivitet for sosialhjelp, skal ha et vilkår om arbeidsrettet aktivitet. Om vilkåret ikke følges opp, skal det nav-kontoret følge opp med en eventuell sanksjonering.

NAV Drammen har god erfaring med vilkår om arbeidsrettet aktivitet, både i oppfølging av ungdom under 3+ år, men også for de over 30 år, hvor utbetalingene ble betydelig redusert i 2019, sammenliknet med året før. Vilkår om aktivitet var det virkemiddelet som ble hyppigst brukt.

NAV Drammen ser også god effekt i tettere og tidligere oppfølging, hvor interne tiltak er virkemiddel som ofte brukes. Dette er ulike aktiviteter som f. eks kurs og aktivitet på Fjell, og nå også på knutepunkt Strømsø.

NAV Drammen har også avtale med Kirkens Bymisjon om aktivitetsplasser for ungdom, samtidig som vi avholder kurs på ungdomstorget og i samarbeid med SIF og MIF.

Lokalt næringsliv og arbeidsmarked er en viktig faktor for å få flere innbyggere i arbeid, slik at offensiv næringsutvikling samtidig som NAV sammen med kommunen i enda større grad må satse på kompetansehevende tiltak, slik at flere innbyggere får en varig tilknytning til arbeid. Her kan potensialet i kommunen, som arbeidsgiver utvikles ytterligere. Et godt eksempel på en kombinasjon av kompetansehevende tiltak, samtidig som kommunen får nødvendig arbeidskraft, er Menn i Helse. 90 % av de som har avsluttet fagbrev for helsefagarbeider, er i arbeid.